

1 Jaké druhy opatření existují?

A. Každý soud, který má příslušnost v občanských věcech, může nařídit předběžné opatření (prozatímní, trvalé nebo povinné) nebo jmenovat správce ve všech případech, kdy se to soudu jeví jako odůvodněné nebo vhodné, a to i tehdy, není-li žádána nebo přiznána náhrada škody či jiná nápravná opatření. Prozatímní předběžné opatření je nařízení, pouze pokud je soud přesvědčen, že se jedná o vážnou záležitost, která má být urovnána během veřejného jednání, že existuje možnost, že navrhovatel má nárok na nápravu a že bez nařízení prozatímního předběžného opatření by bylo později obtížné či nemožné dosáhnout spravedlnosti (§ 32 odst. 1 zákona č. 14/1960 o soudech v platném znění).

B. Soud může kdykoli během doby projednávání občanskoprávní žaloby nařídit předběžným opatřením zabavení, ochranu, správu, prodej, zajištění nebo kontrolu majetku, který je předmětem žaloby, nebo nařídit, aby bylo zabráněno ztrátám nebo škodě či jiným nepříznivým účinkům, které by bez nařízení opatření vznikly určité osobě nebo na majetku do vynesení pravomocného rozsudku soudu ve věci týkající se této osoby nebo majetku či do doby výkonu rozsudku soudu (§ 4 odst. 1 kapitola 6 zákona o občanském soudním řízení). Účelem předběžného opatření podle tohoto ustanovení je chránit (pomocí zvláštních opatření) majetek, který je předmětem žaloby, během doby projednávání žaloby nebo do doby výkonu rozsudku.

C. Každý soud, který projednává občanskoprávní žalobu týkající se pohledávek nebo náhrady škody, může kdykoli po podání žaloby nařídit, aby se žalovaný zdržel zcizení takového nemovitého majetku, který je zaregistrován na jeho jméno nebo který je oprávněn zaregistrovat na své jméno, jež podle uvážení soudu postačuje k uspokojení nároku žalobce a uhrazení nákladů řízení. Zákaz zcizit se vydá, pouze pokud se soud domnívá, že žalobní důvody jsou věrohodné a že by na základě prodeje nebo převodu majetku třetí straně mohl být žalobci znemožněn výkon rozsudku soudu, který může být vyneset (§ 5 odst. 1 a 2 kapitola 6). Toto ustanovení se vztahuje na žaloby týkající se pohledávek nebo náhrady škody a umožňuje, aby se soudní zákaz týkal nemovitého majetku, který je zaregistrován jménem žalovaného nebo který může být na jméno žalovaného zaregistrován. Cílem je zmrázit nakládání s nemovitým majetkem do vynesení budoucího rozsudku ve prospěch žalobce.

Pravomoc soudu popsáná v písmenu A je jednoznačně širší než pravomoc popsáná v písmenech B a C a jde o obecnou pravomoc soudů vydávat prozatímní předběžná opatření. Písmena B a C uvádějí zvláštní druhy předběžných opatření, která mohou soudy nařídit.

Podle judikatury Nejvyššího soudu je obecná pravomoc uvedená v písmenu A (§ 32 zákona o soudech) rozsáhlá a umožňuje vydat prozatímní předběžné opatření vztahující se na majetek, který není předmětem žaloby ve věci samé. Podle judikatury mají kyperské soudy podle § 32 zákona o soudech pravomoc vydávat předběžná opatření „Mareva“ [nařídit zmrazení aktiv (peněz nebo movitého majetku), jež spadají do pravomoci soudu s cílem zabránit přesunu majetku mimo příslušnost soudu nebo jeho utracení].

2 Za jakých podmínek lze tato opatření vydat?

2.1 Postup

Návrhy na vydání prozatímního soudního příkazu lze podat v kterékoli fázi řízení o občanskoprávní žalobě. Řízení o návrhu se řídí procesními pravidly občanského soudního řízení. Faktorem, který by měl soud vzít v úvahu, je prodlení na straně žalobce při podávání návrhu na předběžná opatření. Podle kyperského práva je možné vydat předběžné opatření bez vyrozumění druhého účastníka (*ex parte*, viz § 9 kapitola 6 zákona o občanském soudním řízení). Tato řízení představují mimořádné opatření a procesní podmínkou, která musí být splněna, aby mohl soud využít svou posuzovací pravomoc bez vyslechnutí druhé strany, je naléhavost předmětné záležitosti. Soudy tuto zásadu uplatňují striktně. Rovněž skutečnost, že žalobce nesdělil zásadní fakt má pro jednostranný (*ex parte*) návrh na vydání předběžného opatření závažné důsledky.

Předběžné opatření vydané *ex parte* nabývá účinků doručením žalovanému, usnesení je však možné ihned napadnout. Rovněž třetí strana, již se předběžné opatření týká, může soud požádat, aby jí v této záležitosti vyslechl. Pokud žalovaný předběžné opatření napadne, soud nařídí jednání, aby mohl rozhodnout o tom, zda opatření zachová v platnosti, nebo zda jej zruší či pozmění. Je-li předběžné zrušeno, má žalobce právo obrátit se na soud znovu, pokud se změnila zásadní skutečnosti daného věci. Ve všech případech, kdy je nařízeno předběžné opatření na základě jednostranného (*ex parte*) návrhu, soud žalobci nařídí, aby složil jistotu ve výši stanovené soudem jako záruku za případné ztráty, které mohou vzniknout žalovanému. V souladu s judikaturou soud nemůže předběžné opatření vydat, pokud žalobce jistotu nesloží.

Je samozřejmě možné navrhnout vydání předběžného opatření nikoliv návrhem *ex parte* (tj. s vyrozuměním druhého účastníka). V tomto případě však soud nebude posuzovat naléhavost.

2.2 Hlavní podmínky

Vydání předběžného opatření je na úvaze soudu. Existují tři hlavní podmínky, které musí být splněny, než se soud rozhodne využít svou diskreční pravomoc a po zvážení zájmů požadovaný opatření nařídí či nikoliv:

jedná se o závažnou záležitost, která má být projednána (postačuje uvedení sporné domněnky ohledně dané věci);

zdá se, že je pravděpodobný úspěch (zjevná možnost úspěchu / zjevná vyhlídka, že žalobci svědčí nárok);

pokud by předběžné opatření nebylo nařízeno, bylo by později obtížné či nemožné dosáhnout spravedlnosti (pokud přiznání náhrady škody žalobci v konečné fázi nepostačuje k zajištění jeho nároků).

Jak bylo uvedeno výše, otázka, zda předběžné opatření nařídí či nikoliv je ponechána zcela na úvaze soudu. Jsou-li splněny výše uvedené tři podmínky, soud nenařizuje opatření automaticky. Soud musí zvážit, zda je na základě všech skutečností a okolností odůvodněné a vhodné nařídit požadované opatření.

3 Účel a povaha opatření?

3.1 Jaké druhy majetku mohou být předmětem takových opatření?

Podle judikatury není povaha/druh majetku faktorem, kterým může být omezena pravomoc soudu. Povaha majetku však může být důležitým faktorem, když soud zvažuje zájmy v rámci diskreční pravomoci při nařizování předběžného opatření. Pro žalobce je snadnější prokázat nebezpečí ztráty peněžních prostředků z bankovního účtu než nebezpečí zcizení nemovitého majetku.

3.2 Jaké jsou účinky těchto opatření?

Po nařízení předběžného opatření má osoba, již je příkaz určen, právní povinnost opatření dodržovat. Porušení předběžného opatření představuje pohrdání soudem a je trestné. Osoba, která navádí k porušení předběžného opatření nařízeného soudem nebo při jeho porušení pomáhá, může být obviněna z pohrdání soudem (§ 42 zákona č. 14/1960 o soudech v platném znění).

3.3 Jaká je platnost těchto opatření?

Předběžné opatření nařízené soudem obsahuje zvláštní doložku, která stanoví dobu jeho účinnosti. Obvykle platí do doby vynesení pravomocného rozsudku v hlavním řízení nebo do doby jeho zrušení či pozměnění jiným předběžným opatřením. Při vynesení pravomocného rozsudku v hlavním řízení může soud zahrnout do rozsudku zvláštní doložku, která zachovává účinnost předběžného opatření po určitou dobu od vynesení rozsudku v zájmu usnadnění jeho výkonu.

4 Je možné podat proti těmto opatřením opravný prostředek?

Proti rozhodnutí soudu, jímž se nařizuje předběžné opatření, lze podat opravný prostředek k Nejvyššímu soudu. Opravný prostředek lze podat rovněž proti rozhodnutí soudu, kterým se návrh na nařízení předběžného opatření zamítá.

Nejvyšší soud má při rozhodování o předběžném opatření široké pravomoci. Může nařídit předběžné opatření, které soud prvního stupně zamítl, nebo může zrušit či pozměnit předběžné opatření vydané soudem nižšího stupně. Odvolací řízení však nepředstavuje nové jednání v dané věci. Rozhodnutí soudu prvního stupně nebude změněno jen proto, že Nejvyšší soud použil svou diskreční pravomoc odlišně. Nejvyšší soud zasáhne pouze tehdy, pokud rozhodne, že soud prvního stupně použil svou diskreční pravomoc *chybně*.

Poslední aktualizace: 21/10/2019

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.